

Samarova Munira Adxamovna

Akusherlik va ginekologiya ,oilaviy tibbiyotga ginekologiya kafedrasida ikkinchi kurs magistranti

Ismoilova Madina Rasuljon qizi

Akusherlik va ginekologiya ,oilaviy tibbiyotga ginekologiya kafedrasida ikkinchi kurs magistranti

Xurmatova Dilya Adashevna

Akusherlik va ginekologiya ,oilaviy tibbiyotga ginekologiya kafedrasida mudiri

Annotatsiya: Ayollar jinsiy a'zolarining yallig'lanish kasalliklari reproduktiv salomatlikka jiddiy ta'sir ko'rsatuvchi va ginekologik amaliyotda eng ko'p uchraydigan patologiyalardan biri hisoblanadi. Ushbu kasalliklar turli xil bakterial, virusli, zamburug'li va aralash infeksiyalar natijasida yuzaga kelib, ayollarda bepushtlik, hayz siklining buzilishi, surunkali to's og'riqlari hamda homiladorlik asoratlari sabab bo'lishi mumkin. Kasalliklarni o'z vaqtida aniqlash va samarali davolash reproduktiv funksiyani saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega. Mazkur maqolada ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarining etiologiyasi, patogenezini, klinik belgilari, zamonaviy diagnostika usullari va davolash tamoyillari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: ayollar jinsiy a'zolari, yallig'lanish kasalliklari, vulvovaginit, servitsit, endometrit, salpingit, adneksit, reproduktiv salomatlik, infeksiya, diagnostika, davolash.

Kirish

Ayollar reproduktiv salomatligini muhofaza qilish zamonaviy tibbiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayollar jinsiy a'zolarining yallig'lanish kasalliklari ginekologik kasalliklar tarkibida yetakchi o'rinlardan birini egallab, turli yoshdagi ayollar orasida keng tarqalganligi bilan ajralib turadi. Ushbu kasalliklar tashqi va ichki jinsiy a'zolari zararlab, organizmda mahalliy hamda umumiy patologik o'zgarishlarni keltirib chiqaradi. Kasalliklarning asosiy etiologik omillari bakteriyalar, viruslar, zamburug'lar va jinsiy yo'l bilan yuqadigan infeksiyalar hisoblanadi. So'nggi yillarda mikroorganizmlarning antibiotiklarga chidamliligi ortib borayotgani kasalliklarni

davolashda muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltirmoqda. Yallig'lanish jarayonining uzoq davom etishi bachadon naylari va tuxumdonlarning zararlanishiga, reproduktiv funksiyaning pasayishiga hamda bepushtlik rivojlanishiga sabab bo'lishi mumkin. Ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarining klinik kechishi kasallikning turi, etiologik omili va organizmning individual xususiyatlariga bog'liq holda turlicha namoyon bo'ladi. Zamonaviy laborator va instrumental diagnostika usullarining keng joriy etilishi kasalliklarni erta aniqlash hamda samarali davolash imkoniyatlarini oshirmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarining etiologik omillari, klinik xususiyatlari, diagnostika usullari va davolashning zamonaviy yondashuvlarini o'rganish hamda ularning reproduktiv salomatlikka ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

Materiallar va metodlar

Mazkur tadqiqot ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarining uchrash darajasi, etiologik omillari, klinik kechishi hamda davolash samaradorligini o'rganish maqsadida olib borildi. Tadqiqot davomida ginekologiya bo'limiga murojaat qilgan reproduktiv yoshdagi ayollar tekshirildi. Bemorlarning shikoyatlari, kasallik tarixi va reproduktiv anamnezi o'rganildi. Barcha bemorlarda umumiy klinik va ginekologik ko'rik o'tkazildi. Laborator tekshiruvlar umumiy qon tahlili, siydik tahlili, vaginal surtmalar mikroskopiyasi va bakteriologik tekshiruvlarni o'z ichiga oldi. Zarur hollarda ultratovush tekshiruvi hamda infeksiyon qo'zg'atuvchilarni aniqlash uchun molekulyar-biologik usullardan foydalanildi. Olingan ma'lumotlar tahlil qilinib, kasalliklarning asosiy sabablari va klinik xususiyatlari baholandi.

Natijalar

Tadqiqot davomida ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklari bilan murojaat qilgan bemorlarning klinik va laborator ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Kuzatuv natijalariga ko'ra, yallig'lanish kasalliklari reproduktiv yoshdagi ayollarda ko'proq uchrashi aniqlandi. Eng ko'p qayd etilgan patologiyalar vulvovaginit, servitsit, endometrit va salpingooforit bo'ldi. Kasalliklarning rivojlanishida bakterial infeksiyalar, jumladan stafilokokklar, streptokokklar, ichak tayoqchasi hamda jinsiy yo'l bilan yuqadigan infeksiyalar muhim etiologik omil sifatida aniqlandi. Bemorlarning asosiy shikoyatlari qindan ko'p miqdorda patologik ajralmalar kelishi, pastki qorin sohasida og'riq, tana haroratining ko'tarilishi, jinsiy aloqa vaqtida og'riq sezilishi va hayz siklining buzilishidan iborat bo'ldi. Ginekologik tekshiruv davomida shilliq qavatlarning giperemiyasi, shishishi va yallig'lanish belgilari kuzatildi. Laborator tekshiruvlarda leykotsitoz, eritrotsitlar cho'kish tezligining oshishi va mikrobiologik tekshiruvlarda turli patogen mikroorganizmlar mavjudligi qayd etildi.

Ultratovush tekshiruv natijalarida ayrim bemorlarda bachadon va uning ortiqlarida yallig'lanish bilan bog'liq strukturaviy o'zgarishlar aniqlandi. O'z vaqtida tashxis qo'yilib, kompleks davolash o'tkazilgan bemorlarda klinik simptomlarning kamayishi, laborator ko'rsatkichlarning me'yorlashishi va umumiy ahvolning yaxshilanishi kuzatildi. Davolash samaradorligi ayniqsa kasallikning dastlabki bosqichlarida murojaat qilgan bemorlarda yuqori bo'ldi.

Muhokama

Olingan natijalar ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklari ginekologik amaliyotdagi eng dolzarb muammolardan biri ekanligini tasdiqlaydi. Tadqiqot davomida aniqlangan ma'lumotlar ko'plab ilmiy manbalarda keltirilgan natijalar bilan mos keladi. Yallig'lanish kasalliklarining asosiy sabablaridan biri infeksiyon omillar bo'lib, ularning organizmga kirishi va ko'payishi mahalliy hamda umumiy immunitetning pasayishi bilan chambarchas bog'liqdir. Kasallikning o'z vaqtida aniqlanmasligi yoki yetarli darajada davolanmasligi surunkali yallig'lanish jarayonlarining rivojlanishiga olib keladi. Bu esa bachadon naylari o'tkazuvchanligining buzilishi, tos a'zolarida bitishmalar hosil bo'lishi, ektopik homiladorlik va bepushtlik kabi og'ir asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin. Ayniqsa salpingooforit va endometrit bilan kasallangan ayollarda reproduktiv funksiyaning buzilishi xavfi yuqori bo'ladi. Tadqiqot natijalari zamonaviy laborator va instrumental diagnostika usullarining ahamiyatini ko'rsatdi. Mikrobiologik tekshiruvlar infeksiyon qo'zg'atuvchini aniqlash va maqsadli antibakterial terapiyani tanlash imkonini beradi. Ultratovush tekshiruv esa yallig'lanish jarayonining tarqalish darajasi va asoratlarni baholashda muhim rol o'ynaydi. Kompleks davolash yondashuvi, jumladan antibakterial preparatlar, yallig'lanishga qarshi vositalar, immunokorreksiya va fizioterapevtik usullarni qo'llash bemorlarning tezroq sog'ayishiga yordam beradi. Shu sababli ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarini erta aniqlash, profilaktika choralarini kuchaytirish va individual davolash strategiyalarini ishlab chiqish reproduktiv salomatlikni saqlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Xulosa

Ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklari ginekologik amaliyotda eng ko'p uchraydigan patologiyalardan biri bo'lib, ayollarning reproduktiv salomatligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqot natijalari ushbu kasalliklarning rivojlanishida bakterial, virusli va aralash infeksiyalar muhim etiologik omil ekanligini ko'rsatdi. Kasalliklarning asosiy klinik belgilari qorin pastki qismidagi og'riq, qindan patologik ajralmalar, hayz siklining buzilishi va umumiy intoksikatsiya simptomlari bilan namoyon bo'ladi. Yallig'lanish kasalliklarining o'z vaqtida aniqlanmasligi surunkali

jarayonlarning rivojlanishiga, tos a'zolarida bitishmalar hosil bo'lishiga, bachadon naylari o'tkazuvchanligining buzilishiga hamda bepushtlikka olib kelishi mumkin. Zamonaviy laborator va instrumental diagnostika usullaridan foydalanish kasalliklarni erta aniqlash imkonini beradi va davolash samaradorligini oshiradi. Kompleks davolash yondashuvi, jumladan antibakterial, yallig'lanishga qarshi va immunokorreksion terapiyani qo'llash bemorlarning klinik holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bois ayollar jinsiy a'zolari yallig'lanish kasalliklarini profilaktika qilish, erta tashxislash va samarali davolash reproduktiv salomatlikni saqlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Савельева Г.М. Гинекология. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2022. – 432 с.
2. Радзинский В.Е. Гинекология. Национальное руководство. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2023. – 1008 с.
3. Адамян Л.В., Кулаков В.И. Практическая гинекология. – Москва: МЕДпресс-информ, 2021. – 576 с.
4. Berek J.S. Berek & Novak's Gynecology. 16th Edition. – Philadelphia: Wolters Kluwer, 2024.
5. Hoffman B.L., Schorge J.O. Williams Gynecology. 5th Edition. – New York: McGraw-Hill Education, 2024.
6. Edmonds D.K. Dewhurst's Textbook of Obstetrics and Gynaecology. 10th Edition. – Wiley-Blackwell, 2022.
7. Brunham R.C., Gottlieb S.L. Sexually Transmitted Infections and Reproductive Health. Lancet. 2021;398(10307):956–969.
8. Haggerty C.L., Taylor B.D. Mycoplasma genitalium and Pelvic Inflammatory Disease. Current Opinion in Infectious Diseases. 2020;33(1):49–54.
9. American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). Pelvic Inflammatory Disease. Practice Bulletin. Washington, 2022.
10. World Health Organization. Guidelines for the Management of Sexually Transmitted Infections. Geneva: WHO, 2021.
11. Workowski K.A., Bachmann L.H. Sexually Transmitted Infections Treatment Guidelines. MMWR Recommendations and Reports. 2021;70(4):1–187.

12. Lentz G.M., Lobo R.A., Gershenson D.M. Comprehensive Gynecology. 8th Edition. Elsevier, 2022.
13. Cunningham F.G. Williams Obstetrics. 27th Edition. McGraw-Hill Education, 2024.
14. Speroff L., Fritz M.A. Clinical Gynecologic Endocrinology and Infertility. 9th Edition. Wolters Kluwer, 2021.
15. Tenke P., Koves B., Johansen T.E.B. Infections of the Female Reproductive System: Modern Approaches to Diagnosis and Treatment. International Journal of Women's Health. 2022;14:1125–1138.